

Helsingfors/Mariehamn 2.2.2015

Nr 1/15

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
15.12.2014 nris 162, 165,
167, 169 och 171/2014.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 15.12.2014 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen (nedan landskapslagen),
2. Landskapslag om ändring av 3 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice,
3. Landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård,
4. Landskapslag om ändring av 5 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen,
5. Landskapslag om ändring av 2 och 5 §§ landskapslagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Landskapslagen är en s.k. blankettlag enligt vilken familjevårdarlagen (FFS 312/1992, nedan rikslagen), med vissa i landskapslagen angivna avvikelser, görs tillämplig i landskapet. Rikslagen ska tillämpas i den lydelse som vid varje enskild tidpunkt är gällande i riket. Om rikslagen upphävs ska den tillämpas i sin sista ordalydelse. I landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om

privat socialservice avlägsnas undantaget från rikslagen om privat socialservice enligt vilken privat socialservice inte ska gälla familjevården på Åland. Samtidigt görs av rikslagen påkallade ändringar i de övriga landskapslagarna.

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Den nu aktuella landskapslagstiftningen gäller kommunernas förvaltning, socialvård samt näringsverksamhet, vilka områden helt eller till de delar som berörs av föreliggande landskapslagar hör till landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 4, 13 och 22 punkterna i självstyrelselagen.

Enligt förarbetena till gällande självstyrelselag (RP 73/1990 rd. s. 66) innefattar begreppet socialvård, förutom den egentliga socialvården, även bl.a. barnskydd och barndagvård, specialomsorger om utvecklingsstörda, missbrukarvård, nykterhetsarbete, moderskapsunderstöd, barnbidrag, stöd för vård av barn i hemmet, service och stöd på grund av handikapp samt handikappbidrag.

Till rikets lagstiftningsbehörighet hör enligt 27 § 6 och 7 punkterna i självstyrelselagen förmyndarskap, familjeförhållanden och barns rättsliga ställning. Den nu aktuella landskapslagstiftningen berör dock inte direkt dessa rättsområden.

Landskapslagens 8 § berättigar landskapsregeringen att genom landskapsförordning närmare besluta om ordnandet och innehållet i den förberedande utbildningen och i den utbildning och det stöd som familjevårdaren enligt lagen har rätt till. Eftersom grunderna för denna utbildning och detta stöd regleras i landskapslagens 7 §, berör delegeringsstadgandet inte grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, och uppfyller därmed förutsättningarna för delegering i självstyrelselagens 21 § 1 mom. och grundlagens 80 § 1 mom.

Genom landskapslagen om ändring av 2 och 5 §§ landskapslagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn utsträcks den i landskapslagen stadgade skyldigheten att uppvisa straffregisterutdrag till att gälla även den familjevård som regleras i den nu aktuella landskapslagstiftningen. I fråga om behörighetsfördelningen beträffande det kontrollförfarande bestämmelserna avser hänvisar Ålandsdelegationen till Ålandsdelegationens

och Högsta domstolens utlåtanden av 11.11.2003 respektive 9.1.2004.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagarna faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Tillämpningen av landskapslagen om ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård, av landskapslagen om ändring av 5 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen och landskapslagen om ändring av 2 och 5 §§ landskapslagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med barn förutsätter att även landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdarlagen träder i kraft.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Pellonpää jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare